

Op Rode Kracht: Keerpunt 2023

Opinie-artikel door Team Rood

9 mei 2023

Op Rode Kracht: Keerpunt 2023

De PvdA staat voor een keerpunt. Gaan we verder op eigen kracht of gaan we een vergaande samenwerking aan met GroenLinks? Komt er een gezamenlijke lijst voor de komende Tweede Kamer en Europese verkiezingen? Is er een fusie in de maak?

Voorstanders zetten nogal wat druk op dit proces met een snelle uitkomst die al vast lijkt te staan. Dit leidt tot discussies en tegenstellingen binnen beide partijen. Terwijl het gezamenlijke doel voorop moet staan: *een breed gesteund electoraal alternatief voor rechts*.

Wij, een aantal partijgenoten, zijn kritisch over dit proces. Wij kiezen voor een Partij van de Arbeid als drager van sociaaldemocratische idealen. Idealen die meer dan ooit nodig zijn in een zeer onrustige wereld met een steeds grotere kloof tussen arm en rijk, tussen “haves” en “haves not”, tussen mensen die redelijk veilig en beschermd zijn en zij die iedere dag voor hun leven moeten vrezen. Juist nú moeten wij, als verstandige linkse middenpartij, politieke verantwoordelijkheid nemen om het land te besturen. De politiek wordt gedomineerd door een besluiteloze regering terwijl de polarisatie steeds sterker en heftiger wordt. Een alternatief voor de samenleving is dringend nodig. En wel een sociaaldemocratisch alternatief in een progressieve coalitie die breed gesteund wordt. Wij zijn vóór sterke samenwerking met GroenLinks. Maar om rechts met succes uit te kunnen uitdagen moet een bredere centrum-linkse coalitie de handen ineenslaan om verschillende bevolkingsgroepen aan te spreken en te verenigen.

De uitslag van de Provinciale Statenverkiezingen van 15 maart heeft opnieuw bevestigd dat links tekortschiet in het bieden van een overtuigend alternatief. Ondanks een hogere opkomst was de optelsom van stemmen op de Partij van de Arbeid en GroenLinks lager dan vier jaar geleden. De realiteit is dat zowel de PvdA als GroenLinks steun verloren heeft. Wij zien dus helemaal niet een “fantastisch resultaat” en het feit dat “we gezamenlijk de massa hebben om in de Eerste Kamer het verschil te maken”, zoals op www.roodgroenetoekomst.nl vermeld stond. De profilering op de ‘rood-groene eenheid’ heeft niet kunnen helpen om meer kiezers uit het centrum van het politieke spectrum aan te spreken. En juist zij zijn hard nodig om de linkse invloed op de toekomst van Nederland te vergroten. Laten we dus niet doorrennen op een pad dat tot gemeenschappelijke lijsten bij volgende verkiezingen moet leiden, in de hoop dat dit tot een fusiedynamiek zal leiden die goed is voor beide partijen. Alleen al de discussie hierover leidt ertoe dat het weer meer gaat over de partijorganisatie dan over het inhoudelijke en electoraal strategische alternatief. We zien ook dat in de provincies onze partijgenoten tot verschillende keuzes komen voor samenwerking in het provinciale bestuur. Daarvoor behoort ruimte te blijven.

Allereerst moeten we ons richten op het overbruggen van de maatschappelijke kloof die onlangs door het Sociaal Cultureel Planbureau in kaart is gebracht en die de kern van de sociaaldemocratische opdracht raakt. Die dure opdracht is om, wat het SCP noemt, “*de werkende bovenlaag, de jongere kansrijken en de rentenierende bovenlaag*” aan te spreken op hun solidariteit met de “*werkende middengroep, de laagopgeleide gepensioneerden, de onzekere werkenden*” en wat het SCP het “*precariaat*” noemt. Waar gaat het om? Om de twee kanten van Nederland met elkaar te verbinden. Om belangrijke, maar te vaak als “elitair” ervaren thema’s (individuele identiteit, multicultureel samenleven, klimaat) beter te doen aansluiten op de dagelijkse beleving van mensen die iedere dag hard aan het werk zijn. Om hun gezinnen te onderhouden en een kansrijke toekomst voor hun kinderen te scheppen. Dat is ons electoraat.

Historisch, en ook in onze tijd, is een brede volkspartij nodig die zich richt op de verbinding tussen werknemers, zelfstandigen en uitkeringsgerechtigden. Een brede volkspartij die de strijd tegen sociale ongelijkheid aanvoert. Geen partij van intolerante gelijkhebberij. Maar een partij die bereid is tot compromissen in een land van minderheden. Waar partijen rond het centrum een grote verantwoordelijkheid dragen om de extreme polarisatie terug te dringen.

Er zijn zeker raakvlakken tussen de programma’s van Partij van de Arbeid en Groenlinks. Maar weten we, als we alleen op de teksten van de programma’s afgaan, waar een partij voor staat als het er echt op aankomt bij het dragen van bestuurlijke verantwoordelijkheid? Dat gaat onvermijdelijk van “au”, zoals de geschiedenis leert van het kabinet-Den Uyl en de kabinetten-Kok en ook de kabinetten waarin de Partij van de Arbeid of D66 deelnamen als coalitiepartner in een minderheidspositie. En op dit punt heeft Groenlinks een “track record” van andere keuzes. In de oppositie zitten doet minder pijn.

De PvdA heeft te lang geworsteld met spanningen rond vraagstukken als klimaat, migratie, multiculturele samenleving of vluchtelingenbeleid. Om niet in het verkeerde kamp van bijvoorbeeld xenofobie terecht te komen. Terwijl het effect van allerlei ontwikkelingen op deze gebieden juist bij ons electoraat terecht komt. Bij mensen die hun buurt niet meer herkennen. Of 's avonds niet meer over straat durven. Die geen geld hebben om allerlei klimaatmaatregelen te betalen, die al moeite hebben om maandelijks rond te komen. Als je rood staat is het moeilijk om groen te zijn. Van welke achtergrond dan ook: dat gaat om onze mensen.

We moeten de kiezers weer terugwinnen. Kiezers die zijn afgehaakt, die door gemakkelijke populistische beloften zijn aangetrokken of gewoon thuis zijn gebleven. De PvdA moet weer de partij van de gewone mensen worden. De partij van de pakketbezorgers, vrachtwagenchauffeurs, politieagenten, verpleegkundigen, onderwijzers, huurders,

jongeren in het beroepsonderwijs en ouderen zonder of met een klein pensioen. Op eigen kracht, op basis van onze eigen ideeën en idealen. Wij denken niet dat een gemeenschappelijke lijst met GroenLinks of een fusiepartij Groen Rood het verschil zal gaan maken. Integendeel, we lopen de kans om ons gekrompen electoraat helemaal van ons te vervreemden. Wij zijn natuurlijk vóór samenwerking met GroenLinks en met andere linkse partijen. Er zijn allerlei goede alternatieven waarbij we niet onze eigen identiteit en ons eigen sociaaldemocratische DNA kwijtraken. Te denken valt aan een kernpuntenprogramma, een schaduwkabinet en/of een stembusakkoord. Dan kunnen kiezers op hun eigen partij stemmen. Tegelijk kunnen ze erop rekenen dat de linkse partijen de krachten bundelen. Als we er hard voor werken moet het mogelijk zijn om het progressieve gehalte van een nieuw kabinet zo sterk mogelijk te maken. En als het even kan de kandidaat-formateur van een nieuw kabinet voor te dragen! Ook in andere landen is dit de beweging die centrumlinkse partijen dichter bij elkaar heeft gebracht. Op basis van eenheid in verscheidenheid. Laten we dus, na meer dan 12 jaar Rutte, gezamenlijk inzetten op “Keerpunt 2023”.

En er zijn ook allerlei praktische en organisatorische problemen. In de euforie van de groenrode beweging misschien niet erg aansprekend, maar we moeten hier als vereniging wel aandacht voor hebben. Want wat is de boodschap als wordt gevraagd op een lijst te stemmen met kandidaten van twee partijen? Wordt dan gescheiden verantwoording afgelegd? Gaat een PvdA-lid of -kiezer warm worden van een uit GroenLinks afkomstige lijsttrekker? Of andersom? Voorkom dus dat om intern de kool en de geit te sparen een gemeenschappelijke lijst als een compromis wordt gezien. Dat is het niet. Een gemeenschappelijke lijst kan niet zonder een eenheidsprogramma en een eenheidsorganisatie daarachter. En die zijn er beide niet.

Daarbij komt dat in de Europese Unie de Partij van de Arbeid en GroenLinks met verschillende “politieke families” zijn verbonden en in het Europees Parlement ook in andere verbanden opereren. We moeten in het ingewikkelde machtsproces binnen de Europese Unie de sociaaldemocratische inbreng zo sterk mogelijk houden. Waar mogelijk in goede samenwerking met de groene fracties in het Europees Parlement. Maar de strategische banden met onze Europese zusterpartijen zijn keihard nodig om gewicht in de schaal te leggen tegenover rechts en vooral oprukkend extreemrechts. We moeten de Europese sociaaldemocratische familie bij elkaar houden. Daarom is een gemeenschappelijke lijst van PvdA en GroenLinks bij de Europese verkiezingen ongewenst.

Het Partijbestuur heeft nu een klein aantal bijeenkomsten aangekondigd om te discussiëren over de verdere plannen met GroenLinks. Ook is aan de afdelingen aangeboden dat er hulp zal komen vanuit het Partijbureau als afdelingen een aparte vergadering hierover

zouden willen beleggen. Wat ons betreft is dit te vrijblijvend en te ongestructureerd. Alle afdelingen moeten zich kunnen uitspreken over de inhoudelijke en electorale strategie die nodig is om teleurgestelde en thuisgebleven kiezers terug te winnen en nieuwe kiezers aan te spreken. Op welke doelgroepen richten wij ons? Welke programma-inzet past hierbij? En hoe kunnen wij bijdragen aan het maximaliseren van centrum-linkse invloed op machtsvorming in parlement en regering? Dat zijn de vragen die centraal moeten staan. En die vragen moeten in alle afdelingen worden besproken en het Partijbestuur moet dat faciliteren. Door middel van een uniforme agenda, een gestructureerde terugkoppeling en achtergrondmateriaal dat naar de voorzitters van alle afdelingen wordt gestuurd. Die het op hun beurt naar alle leden van hun afdeling kunnen doorsturen. En dat achtergrondmateriaal kan niet alleen de gezamenlijke publicatie van de Wiardi Beckman Stichting en het Wetenschappelijk Bureau GroenLinks “Samen de toekomst in handen nemen” zijn. Kritiek op Groen Rood, zoals in deze brief, moet ook worden gecirculeerd.

Wij zijn een democratische vereniging. Het is daarom aan alle leden om zich uit te spreken over de vormen van samenwerking met GroenLinks. En laat deze brede discussie het begin zijn van een centrum-linkse krachtenbundeling voor een ander, eerlijker en schoner Nederland: **Keerpunt 2023**.